

Obsah

Úvod	7
1 Proměny přípravného vzdělávání učitele mateřské školy	9
1.1 Proměny přípravného vzdělávání předškolního pedagoga v Evropě	9
1.1.1 Stručný nástin historie a vývoje přípravného vzdělávání předškolních pedagogů v Polsku	9
1.1.2 Stručný nástin historie a vývoje přípravného vzdělávání předškolních pedagogů na Slovensku	13
1.1.3 Stručný nástin vývoje přípravného vzdělávání předškolních pedagogů v českých zemích v historickém kontextu	17
2 Vzdělávání a současnost	22
2.1 Vzdělávání jako klíčové téma společnosti	22
2.1.1 Vzdělávání jako pojem	22
2.1.2 Pojetí vzdělávání v teoriích vzdělávání	26
2.2 Česká republika a vzdělávání	28
2.2.1 Pojetí vzdělávání v české společnosti	29
2.2.2 Jedinec ve vzdělávání	29
3 Vysokoškolské vzdělávání a jeho kontext	31
3.1 Terciární, vysokoškolské vzdělávání	31
3.1.1 Evropa o vysokoškolském vzdělávání	31
3.1.2 Terciární, vysokoškolské vzdělávání v České republice	36
3.1.3 Vysokoškolské vzdělávání bakalářského stupně	37
3.2. Kvalita ve vysokoškolském vzdělávání	38
3.2.1 Pojem kvality	39
3.2.2 Hodnocení kvality vzdělávání	40
3.2.3 Institut akreditace	42
3.2.4 Úloha indikátorů evaluace	44
4 Komponenty, požadavky, souvislosti vysokoškolského vzdělávání	46
4.1 Vysoké školy a jejich úloha ve vzdělávání	46
4.2 Studijní obor, program	48
4.3 Studijní plán	50
4.3.1 Funkce studijního plánu	50
4.3.2 Předmět jako komponenta studijního plánu	51
4.3.3 Zkouška ve studijním plánu	51
4.3.4 Systém kreditů a jeho význam	51
5. Komparace a evaluace studijních plánů přípravného vzdělávání specifikovaného studijního oboru ve zvolených indikátorech	53
5.1. Výzkumné šetření českých studijních plánů	53
5.1.1 Vyhodnocování, interpretace dat, vyvození dílčích závěrů	54
Indikátor „předmět ve studijním plánu“	54
Indikátor „kredit předmětu“	56
Indikátor „zkouška z předmětu“	59
Indikátor „týdenní hodinové výukové zatížení“	61
5.1.2 Pedagogická praxe	63
5.1.3 Specifika, shodné a rozdílné znaky studijních plánů	65

5.2	Výzkumné šetření studijních plánů konkrétních zahraničních univerzit a Pedagogické fakulty Ostravské univerzity v Ostravě	68
5.2.1	Vyhodnocování studijních plánů ve zvolených indikátorech	68
5.2.2	Některé charakteristiky přípravného vzdělávání Instytutu Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu Opolskiego w Opole	71
5.2.3	Některé charakteristiky přípravného vzdělávání Pedagogické fakulty Prešovské univerzity v Prešově	72
5.2.4	Specifika, shodné a rozdílné znaky studijních plánů srovnávaných univerzit	73
6.	Otázky procesu přípravného vzdělávání učitele	75
6.1	Současné pojetí přípravného vzdělávání učitele v České republice v souvislostech	75
6.1.1	Pohledy na učitele a učitelství	75
6.1.2	Společenské zadání pro koncept přípravného vzdělávání učitelů	77
6.1.3	Diskuse o přípravném vzdělávání učitelů	77
6.1.4	Teorie, model, koncepce, přístupy v učitelském přípravném vzdělávání	81
6.1.5	Řešení vztahu teorie a pedagogické praxe	89
6.2	Přípravné vzdělávání a profesní kompetence učitele	91
6.2.1	Pojem klíčové kompetence ve vzdělávání	92
6.2.2	Pojetí kompetencí v učitelské profesi	94
6.2.3	Diskuse ke klasifikaci vytvářených profesních kompetencí učitelů	96
6.2.4	Kompetence jako cesta k charakterizování profese učitele, učitele mateřské školy	98
6.2.5	Pedagogická vědomost jako komponenta profesních kompetencí	101
6.2.6	Pedagogická dovednost jako komponenta profesních kompetencí	102
6.2.7	Pedagogická zkušenost jako komponenta profesních kompetencí	104
6.2.8	Osvojování pedagogických kompetencí	105
6.3	Kontext přípravného vzdělávání učitele mateřské školy bakalářského stupně v České republice	107
6.3.1	Profese učitele mateřské školy	108
6.3.2	Zřetele koncipování přípravného vzdělávání učitele mateřské školy	111
6.3.3	K vytváření kompetencí v přípravném vzdělávání učitele mateřské školy	114
7	Výzkumné šetření přípravného vzdělávání ve specifikovaném studijním oboru (vybraná problematika)	116
7.1	Vymezení zkoumané problematiky	116
7.1.1	Pojetí výzkumného šetření	116
7.1.2	Formulace výzkumných problémů	117
7.1.3	Stanovené cíle	118
7.1.4	Formulace hypotéz	118
7.2	Metodologie výzkumu	119
7.2.1	Předvýzkum	119
7.2.2	Metoda výzkumu	120
7.2.3	Informační příprava výzkumu	122
7.2.4	Statistické metody pro ověřování platnosti hypotéz	123

7.3	Charakteristika vzorku respondentů	123
7.3.1	Charakteristika vzorku respondentů – studentů	123
7.3.2	Charakteristika vzorku respondentů – kooperujících učitelů	130
7.4	Studentovo sebehodnocení vytvořených vědomostí a dovedností	133
7.4.1	Statistické zpracování a vyhodnocování zjištěných dat	134
7.4.2	Interpretace výsledků výzkumu	135
7.4.3	Závěry vyhodnocování	137
7.5	Hodnocení vytvořených dovedností studentů kooperujícími učiteli v komparaci se sebehodnocením studentů	138
7.5.1	Zpracování zjištěných dat	138
7.5.2	Vyhodnocování výběru kategorií skupinami respondentů a interpretace	139
7.5.3	Statistické vyhodnocení testovým kritériem χ^2	144
7.5.4	Závěry vyhodnocování	145
7.6	Metoda rozhovoru jako doplňující metoda výzkumu	145
7.6.1	Charakteristika podmínek rozhovoru	145
7.6.2	Charakteristika rozhovoru	146
7.6.3	Vyhodnocení rozhovoru	146
8	Souhrn	151
8.1	Vyhodnocení splnění cílů práce	151
8.1.1	Vyhodnocení splnění cílů teoretické části práce	151
8.1.2	Vyhodnocení splnění cílů výzkumného šetření	151
8.1.3	Shrnutí závěrů k plnění cílů práce	152
8.2	Doporučení	156
8.2.1	Pro oblast studijního plánu přípravného vzdělávání	156
8.2.2	Pro oblast vytvořených vědomostí a dovedností studentů	156
8.2.3	Další doporučení	156
8.3	Přínos práce	158
9	Návrh možných metodických kroků pro souběžnou pedagogickou praxi	160
10	Prameny, literatura, anotace, přílohy	167
10.1	Seznam použitých pramenů a literatury	167
10.2	Thesis Annotation	176
	Příloha č. 1 - Model struktury a charakteristiky profesních kompetencí učitele mateřské školy	177
	Příloha č. 2 - Vymezené oblasti výzkumu	179
	Příloha č. 3 – Přiřazení položky dotazníku ke zjišťované komponentě kompetence podle „Modelu“	181
	Příloha č. 4 - Dotazník ke zjištění dat pro charakteristiku výzkumného vzorku - kooperujících učitelů a instituce mateřské školy	183
	Příloha č. 5 - Vědomosti a dovednosti studentů - statistické zpracování dat získaných výzkumným šetřením sebehodnocení studentů	184
	Příloha č. 6 - Dovednosti studentů - statistické zpracování dat získaných výzkumným šetřením hodnocení kooperujících učitelů a sebehodnocení studentů	190